

Дядик Т.В.
к.е.н., доцент, доцент кафедри маркетингу
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

Формування соціально-орієнтованої інноваційної ринкової економіки є нагальною потребою в будь якій країні, в тому числі в сучасній Україні. Підприємництво в усі часи було локомотивом інноваційного розвитку ринкової економіки, а підприємець – творцем і носієм інновацій. Закордонна діяльність підприємців отримує все більшу соціальну спрямованість у зв'язку з посиленням соціальної відповідальності підприємництва в процесі розвитку державно-приватного партнерства, з'являються соціальні підприємства.

Основними передумовами виникнення соціального підприємництва є: успішність підприємця: чим більше підприємців досягає максимальної точки економічного ефекту, тим більша кількість з них стають соціальними підприємцями; наявність в країні розвиненого громадянського суспільства – тільки тоді підприємець розлучається з заробленими капіталами і направляє їх на соціальні потреби, знаючи, що зменшення власного капіталу не призведе до погіршення його безпеки; такий стан суспільства, при якому його члени мають високі морально-етичними принципами, тоді підприємець, який досяг успіхів в бізнесі, буде здатний переорієнтувати свої бізнес-інтереси на розширення в такому суспільстві соціальних благ.

Соціальне підприємництво в Україні тільки набирає обертів, оскільки не забезпечуються вищезазвані передумови, проте все швидше стає трендом, привертає увагу ініціативних груп та активних людей. Використання підприємницьких підходів до вирішення соціальних проблем підносить соціальне підприємництво на новий рівень розвитку [2]. За даними дослідників, на даний час в країні існують та застосовуються три основні форми соціального підприємництва: некомерційні організації, що займаються підприємництвом у сфері своєї основної діяльності; некомерційні організації, які відкривають власні

підприємства, частина доходів яких йде на фінансування їх соціальних програм; підприємства для людей з обмеженими можливостями: компанія звільняється від сплати податку на прибуток, якщо понад 50 % її співробітників – громадяни з обмеженими можливостями [1].

Соціальне підприємництво відрізняється від власне підприємництва, по-перше, за структурою: між підприємцями і соціально незахищеними верствами населення виникають відносини залучення (інклюзивності) останніх в цю підприємницьку діяльність; по-друге, по місії, цілям і функціям. Соціальний підприємець, трансформуючи мету своєї діяльності діє в умовах отримання змішаної ефективності: соціальної і економічної. Діяльність соціального підприємця – соціальне підприємництво – виступає як джерело соціальних змін економіки будь-якої країни, соціальної спрямованості економіки цієї країни. Соціальний підприємець виступає як суб'єкт створення і підтримки соціальної цінності, а також вносить вклад в процес створення управлінської інновації, через процес адаптації, навчання підприємницьких навичок представників соціально незахищених верств населення (рис. 1).

Рис. 1. Риси соціального підприємництва і його суб'єктів [3]

Соціальне підприємництво призначене нести в собі величезний потенціал соціальних змін: прискорення соціально-економічного та інноваційного розвитку економіки будь-якої країни, перетворення соціально-економічної структури як національної економіки, так і світової економіки в цілому. Проте, поки що не вироблено спільної думки про природу і межі соціального підприємництва, про

оцінку ефективності цієї або іншої моделі соціального підприємництва, а також про те, як соціальне підприємництво може впливати на прискорення соціальних змін в різних соціокультурних умовах.

Вирішення соціальних проблем і досягнення соціальних змін через соціальне підприємництво в більшості випадків відбувається за рахунок залучення соціально уразливих та незахищених категорій населення спочатку як споживачів виробленої соціальної цінності, а в подальшому – як учасників соціально орієнтованої підприємницької діяльності. Між суб'єктами цієї діяльності, соціальними підприємцями та соціально незахищеними верствами населення, встановлюються відносини співпраці: практикується спільне прийняття рішень, можлива спільна власність тощо. Результатом цієї співпраці є не тільки створення цінності, економічної і соціальної, для вирішення соціальної проблеми, а й формування підприємницьких навичок у соціально незахищених верств населення як учасників цього процесу.

Список використаних джерел:

1. Галушка З.І. Роль соціального підприємництва у забезпеченні розвитку громад. *Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Соціальне підприємництво: теорія, практика та міжнародний досвід»*. КНЕУ. 18 травня 2018 року. С. 182-185.
2. Соціальне підприємництво в Україні. URL: <https://socialbusiness.in.ua/news/> (дата звернення: 27.03.2020).
3. Introduction to Social Innovation & Social Entrepreneurship. URL: <https://entrepreneurship.duke.edu/social-entrepreneurship/resources/> (дата звернення: 26.03.2020).